

# REFERAT Handicaprådet 2018-2021 d. 09-04-2018

**Mødedato** Mandag d. 09. april 2018 kl. 08:00

**Mødested** Uden fremmøde

**Mødedeltagere** Kristina Kongsted, Michael Mathiesen, Lene Lindberg, Marlene Harpsøe, Bente Borg Donkin, Katrine Kjørbo, Louise Manstrup, Kirsten Fazio, Karl Vilhelm Nielsen, Jacob Svendsen, Winnie Christensen, Else Plesner, Bruno Petersen, Bente Slott

## **Indholdsfortegnelse**

Høring: Valg af fritvalgsmodel for personlig pleje, praktisk hjælp samt hjemmesygepleje.....	3
--	---

# Punkt 1: Høring: Valg af fritvalgsmodel for personlig pleje, praktisk hjælp samt hjemmesygepleje

18/6397

## Indledning

Siden 2003 har kommunerne været forpligtet til at skabe grundlag for, at borgere har frit valg af leverandører af praktisk hjælp, personlig hjælp og pleje samt madservice. Kommunerne har kunnet vælge, om hjemmesygeplejen skal konkurrenceudsættes.

Helsingør Kommune har i forbindelse med indførelse af det frie valg på hjemmepleje i 2003, valgt at anvende godkendelsesmodel samt konkurrenceudsætte sygeplejen.

Med denne sag fremlægger Center for Sundhed og Omsorg de gældende regler for sikring af frit valg af praktisk hjælp og personlig hjælp og pleje, herunder fordele og ulemper ved fritvalgsmodellerne, med henblik på udvalgets beslutning om, hvorvidt det frie valg fremadrettet skal sikres vha. godkendelsesmodellen eller gennem udbud. Derudover anbefaler Center for Sundhed og Omsorg, at udvalget godkender, at konkurrenceudsættelsen af hjemmesygeplejen ophører og bliver en kommunal opgave.

Sagen fremlægges som en opfølgning på Budgetanalysen i hjemmeplejens anbefalingen om at udbudsmodellen benyttes til udvælgelse af leverandører.

Center for Sundhed og Omsorg fremlægger i maj 2018 en beslutningssag om tilvejebringelse af frit valg af madservice.

## Retsgrundlag

Serviceovens §§ 83, 91, 93 og 94

Sundhedsloven § 138.

## Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har ingen særskilt relation til vision og tværgående politikker.

## Sagsfremstilling

Ifølge serviceovens § 91 er kommunen forpligtet til at tilvejebringe et frit valg af leverandør for de borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig hjælp og pleje samt madservice. Kommunen kan desuden vælge at tilbyde frit valg på hjemmesygeplejeindsatser.

Det frie leverandørvalg indebærer, at borgerne skal kunne vælge mellem mindst to leverandører af hjemmehjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Det frie leverandørvalg gælder kun for hjemmeboende borgere. Beboere på plejehjem, lejere i plejeboligbebyggelser og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, har ikke frit valg af leverandører, jf. serviceovens § 93.

I 2013 blev fritvalgsreglerne revideret for at give kommunerne bedre mulighed for at udnytte udbud som redskab til bl.a. at skabe en effektiv ældrepleje. Revisionen af reglerne bestod i, at de almindeligt gældende udbudsregler også skal anvendes til at sikre det frie valg for borger og de særlige udbudsregler for området bortfaldt. Derudover blev det muligt at sikre borgerne frit valg gennem udstedelse af fritvalgsbeviser, hvor borger selv indgår aftale med en

virksomhed om levering af de visiterede ydelser. Godkendelsesmodellen, hvor kommunen offentliggør prisbetingelser og kvalitetskrav, som private leverandører kan indgå aftale om, er fortsat gældende (se tabel 1).

Tabel 1: Gældende regler for frit valg på ældreområdet

Fritvalgsmodel	Gældende regler
Godkendelsesmodel	Kommunen offentliggør pris og kvalitetskrav. Private leverandører søger om at blive godkendt og leverer herefter ydelser på lige fod med den kommunale leverandør. Der er ingen øvre grænse for antallet af leverandører.
Udbudsmodel	Kommunen beslutter hvilke ydelser og/eller distrikter, der indgår i et udbud. Kommunen kan beslutte at fortsætte som leverandør efter et udbud. Kommunen beslutter, hvor mange leverandører (minimum 2) borgerne kan vælge imellem.
Udbud efter godkendelsesmodel	Udbud under godkendelsesmodellen er en kombinationsmulighed. Her udbydes en opgave f.eks. på baggrund af kvalitet og pris og der indgås kontrakt med den leverandør, som har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, som derved bliver hovedleverandør. Andre private leverandører kan blive godkendt efter de samme pris- og kvalitetsbetingelser, som den vindende leverandør har budt ind med. Den kommunale leverandør kan deltage på lige fod med de private leverandører ved at afgive et kontrolbud.
Fritvalgsbeviser og selvvalgt hjælper	Kommunen kan beslutte at tilbyde borger fritvalgsbevis, som borger kan bruge til at selv at finde privat leverandør (virksomhed) af de visiterede ydelser.  Borger har endvidere mulighed for at benytte sig af selvvalgt hjælper, som skal godkendes af kommunen.

Data fra Fritvalgsdatabasen fra marts 2018 viser, at langt størstedelen af kommunerne fortsat har valgt at anvende godkendelsesmodellen i sikringen af det frie valg, jf tabel 2.

Tabel 2: Kommunernes valg af fritvalgsmodel, marts 2018

Indsats	Antal kommuner, der har valgt godkendelsesmodel	Antal kommuner, der har valgt udbudsmodeller
Personlig hjælp og pleje hverdage	90	8
Personlig hjælp og pleje øvrige tider	88	8
Praktisk hjælp	81	19

Note: Summen af kommuner for de enkelte modeller kan være mere end 98 kommuner skyldes, at nogle kommuner både anvender godkendelses- og udbudsmodel og derfor optræder i begge kolonner.

### Helsingør Kommune

Helsingør Kommune har hidtil anvendt godkendelsesmodellen i udmøntningen af det frie valg både i forhold til praktisk hjælp, personlig hjælp og pleje samt hjemmesygepleje.

I Helsingør Kommune er pt. 4 leverandører godkendt til at levere personlig hjælp og pleje: Omsorg Sjælland, Cura Pleje, Din Særlige Pleje og Unik Plejen. I forhold til praktisk hjælp har Helsingør Kommune godkendt følgende 7 leverandører: Omsorg Sjælland, Cura Pleje, Din Særlige Pleje, Unik Plejen, Renell, Strøbæk Rengøring, Elite Miljø.

Helsingør Kommune har de senere år godkendt to private leverandører til sygepleje: Stabil Pleje og Cura Pleje. Der er i øjeblikket kun kommunal leverandør af sygepleje. I september 2016 ophævede Helsingør Kommune kontrakten om sygepleje med Stabil Pleje grundet væsentlig misligholdelse af kontraktforhold og i november 2017 med virkning den 1. februar 2018 valgte Cura Pleje ApS selv at opsige kontrakten på sygepleje med den begrundelse, at omfanget af sygeplejeopgaver (15 borgere) ikke stod mål med den nødvendige kapacitet. Cura Pleje er fortsat godkendt til at levere personlige pleje og praktiske bistand.

Borgernes valg af leverandør fordeler sig sådan, at 92 % af borgerne har valgt kommunal leverandør af personlig hjælp og pleje og 8 % har valgt privat leverandør. I forhold til praktisk hjælp er fordelingen sådan, at 87 % har valgt kommunal leverandør og 13 % privat leverandør.

*Tabel 3: Fordelingen af visiterede borgere i Helsingør Kommune i forhold til valg af leverandør af personlig pleje og praktisk hjælp*

Indsats	Antal borgere, der har valgt kommunal leverandør	Antal borgere, der har valgt privat leverandør
Personlig hjælp og pleje	849	71
Praktisk hjælp	808	121

*Note: Ud over disse, modtager ca. 10 borgere både kommunal og privat pleje/praktisk hjælp*

Fritvalgsmodellerne har en række fordele og ulemper, som bør indgå i overvejelserne af valg af model.

#### Godkendelsesmodellens fordele er:

- Prisen er kendt på forhånd.
- Stor valgfrihed, da der er potentielt mange leverandører, så borger stadig kan vælge en privat leverandør, selvom en leverandør evt. lukker eller beslutter ikke længere at levere i Helsingør Kommune

#### Godkendelsesmodellens ulemper er:

- Ingen konkurrence på prisen.
- Ofte små leverandører med svingende robusthed – sektoren har de seneste år været ramt af flere konkurser blandt de små leverandører.
- Mange leverandører kan kun levere praktisk hjælp, da deres personale mangler sundhedsfaglige kompetencer. Det betyder, at det kan være svært at se borgers helhedssituation med risiko for at overse tegn på evt. svigtende helbred hos borger.
- Med mange mindre leverandører kan det være en udfordring at gennemføre kvalitetsudviklingstiltag.

#### Udbudsmodellen har følgende fordele:

- Konkurrence på pris.
- Prisen er kendt.
- Kvalitetsudviklingskrav kan inkluderes i kontrakt med privat leverandør.

- Der kan stilles krav om, at der både skal leveres personlig pleje og praktisk hjælp.

#### Udbudsmodellen har følgende ulemper:

- Flere omkostninger forbundet med udbud end ved godkendelsesmodel.
- Når prisen er aftalt, kan der ikke justeres efterfølgende som følge af fx effektiviseringer.
- Risiko for konkurs, hvor kommunen med kort varsel skal overtage opgaver og medarbejdere, hvis der kun vælges en anden leverandør end kommunen selv. I givet fald skal gennemføres et nyt udbud for at sikre borgerens frie valg.
- Udelukker visse lokale leverandører, hvis leverandør skal kunne håndtere stort volumen og hvis der stilles krav om, at de både skal levere personlig pleje og praktisk hjælp. Udbud kan dog tilrettelægges i delaftaler, så de lokale leverandører også har mulighed for at byde ind på mindre dele af det samlede udbud.
- Borger vil kun kunne vælge én privat leverandør, hvilket vil begrænse den enkelte borgers valgmuligheder (medmindre der udvælges flere private leverandører).

#### Udbud efter godkendelsesmodel har følgende fordele:

- Konkurrence på pris.
- Prisen er kendt.
- Kvalitetsudviklingskrav kan inkluderes i kontrakt med privat leverandør.
- Der kan stilles krav om, at der både skal leveres personlig pleje og praktisk hjælp.
- Større sikkerhed for, at man som hovedleverandør sandsynligvis skal levere til en stor del af borgerne.

#### Udbud efter godkendelsesmodellen har følgende ulemper

- Kommunen risikerer at blive udelukket fra at stå som leverandør eller kun som en del af det frie valg på lige fod med private leverandører.
- Hvis den private hovedleverandør går konkurs, vil der være en stor opgave i at sikre et beredskab.
- Som hovedleverandør kan man risikere, at mange borgere vælger andre leverandører som følge af det frie valg.

Budgetanalyse af hjemmeplejen, der blev gennemført i foråret 2016, anbefalede, at Helsingør Kommune benytter sig af udbudsmodellen til udvælgelse af leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp. Begrundelsen er, at det er stor administrativ opgave at godkende det stigende antal små leverandører, med et lille borgergrundlag.

Som følge af budgetanalysen undergår hjemmeplejen pt en række forandringer, herunder sammenlægning af hjemmeplejegrupper på en matrikel, ny ledelsesstruktur og ny budgettildelingsmodel. Disse udviklingstiltag ændrer grundlæggende ved hjemmeplejens organisering og økonomi.

Center for Sundhed og Omsorg ønsker en politisk stillingstagen, hvorvidt frit valg af leverandør til personlig pleje og praktisk hjælp skal sikres vha. godkendelsesmodel, udbud eller udbud efter godkendelsesmodel.

I forhold til hjemmesygeplejen står det kommunen frit, om ydelsen skal konkurrenceudsættes. Med opbygningen af det nære sundhedsvæsen er det imidlertid centralt, at der er en smidig sygepleje, der er i stand til at handle hurtigt. I det nære sundhedsvæsen skal kommunen være klar døgnet rundt på alle ugens dage. Det fordrer en robust kommunal hjemmesygepleje, der er i stand til at levere sygepleje til borgere, der oftere udskrives med komplekse problemstillinger. Dertil kommer, at det med de nuværende erfaringer med private leverandørers volumen af sygeplejeydelser (15 borgere), vil være relativt dyrt at konkurrenceudsætte hjemmesygeplejen.

Center for Sundhed og Omsorg anbefaler derfor, at bevare hjemmesygeplejen som en kommunal opgave.

### **Økonomi/Personaleforhold**

Sagen har ikke i sig selv økonomiske og personalemæssige konsekvenser for kommunen.

## **Kommunikation/Høring**

Sagen afgøres i Byrådet.

-----

Sagen sendes i høring i Seniorrådet, Handicaprådet og Udsatterrådet.

## **Indstilling**

Center for Sundhed og Omsorg indstiller,

1. **at** det besluttes, om frit valg til praktisk hjælp samt personlig hjælp og pleje fremadrettet skal sikres vha. godkendelsesmodellen, gennem et udbud eller gennem udbud efter godkendelsesmodellen.
2. **at** det godkendes, at sygeplejeydelser ikke konkurrenceudsættes.

## **Beslutninger Handicaprådet 2018-2021 den 09-04-2018**

Handicaprådet har følgende bemærkninger til høringen:

I forhold til hjemmesygeplejen anbefaler Handicaprådet, at der fortsat sker en konkurrenceudsættelse, som kan medvirke til, at det kommunale tilbud både er kvalitativt og økonomisk konkurrencedygtigt.

Det er Handicaprådets opfattelse, at de private leverandørers relativt få kunder på dette felt, netop er et udtryk for, at den kommunale service på området er konkurrencedygtig – og at det er betryggende fortsat og løbende, at kunne måle dette.